

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
кафедра Філософії

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ І ФІЛОСОФІЇ ІСТОРІЇ

Змістові модулі:

«Актуальні філософські проблеми соціуму»
«Базові концепції філософії історії»
«Мегатенденції сучасного суспільного розвитку»
«Філософські проблеми політики і економіки»

для здобувачів вищої освіти
спеціальності 033 Філософія
освітньо-наукового рівня «доктор філософії»
освітньо-наукової програми «Філософія»

Форма опису програми екзамену

Поля форми	Опис поля форми	
	До екзаменаційного білету комплексного іспиту входить чотири питання, які охоплюють модулі дисципліни «Теоретико-методологічні засади соціальної філософії і філософії історії».	
Курс	3	
Спеціальність	033 Філософія	
Форма проведення: <i>письмова / усна / комбінована</i>	Письмова	
Тривалість проведення:	2 години	
Максимальна кількість балів:	40	
Критерії оцінювання:	Повнота викладу основних положень і концепцій соціальної філософії та філософії історії, доречне використання сучасної філософської термінології	10
	Знання наукових джерел з проблеми	10
	Вміння ілюструвати теоретичні міркування емпіричними прикладами	10
	Логіка і аргументація викладу	10
Перелік допоміжних матеріалів:	-	
Орієнтовний перелік питань:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна дійсність як об'єкт специфічного типу філософської рефлексії. 2. Соціально-філософські ідеї в історико-філософській ретроспективі. 3. Проблеми і структури соціальної онтології. 4. Соціальна аксіологія і передумови соціального пізнання. 5. Соціальна епістемологія. 6. Поняття соціальної функції. 7. Соціальні функції і соціальні інститути. 8. Проблема законів соціального розвитку. 9. Проблема свободи волі і соціального детермінізму. 10. Можливості і межі застосування знання про закони соціального розвитку. 11. Специфіка соціального буття. 12. Соціальна діяльність як об'єкт соціально-філософського дослідження. 13. Теорія соціального управління. 14. Основні підходи до структурування соціосфери. 15. Сучасні проблеми політичної економії і філософії господарства. 16. Категорії суспільної свідомості і суспільного буття. 17. Духовна культура і культура соціальних взаємодій. 18. Форми суспільної свідомості. 19. Соціальна теорія особистості. 20. Групова і масова свідомість і поведінка. 	

21. Філософія історії як сукупність досліджень, спрямованих на виявлення специфічних особливостей соціального. Феномен історичного.
22. Філософія історії як теорія історичного знання та пізнання (Дільтей, Ріккерт, Кроче, Коллінгвуд).
23. Соціальна філософія – філософія історії – історіософія. Мета і смисл історії.
24. Телеологізм у розумінні історичного розвитку.
25. Ставка на універсальні закони історії: позитивістське піднесення історії до рангу науки (О. Конт, Г. Спенсер).
26. Гносеологічний течія критичної філософії історії (В. Дільтей, Г. Зіммель, Р. Коллінгвуд, Р. Арон).
27. Ідея історії як «історії думки» Р.Дж. Коллінгвуда.
28. Логіко-методологічні інтенції критичної філософії історії (В. Віндельбандт, Г. Ріккерт).
29. Трансформація онтологічного вектору історичного розвитку в неісторизмі М. Гайдеггера.
30. Концептуальна критика «принципу історизму» К. Поппером.
31. Тлумачення історії як поглиблення процесу комунікації (К. Ясперс).
32. Людина в історії як центральна проблема школи «Анналів».
33. Марксистська концепція історичного прогресу. Формаційна модель всесвітньої історії.
34. Філософські обґрунтування ідеї єдності історії та її еволюція.
35. Проблема спрямованості історії. Концепції фіналізму історичного процесу (есхатологія, Ф. Фукуяма).
36. Теорія локальних цивілізацій А.Дж. Тойнбі. Життєві цикли цивілізації.
37. Посттойнбійанська філософія історії. Вчення С. Гантінгтона про «зіткнення цивілізацій».
38. Ідея коливальних циклів в історії. Великі цикли історії. Формування постметафізичного мислення.
39. Неомарксистське бачення суспільно-історичного процесу (Франкфуртська школа: М. Хоркхаймер і Т. Адорно) як послідовної зміни форм «саморуїнування просвітництва».
40. Постмодерністська критика історичної раціональності. Відмова від гранднарративів. Теоретики постісторії (Л. Мамфорд, А. Гелен, Ж. Бодріяр).
41. Глобалізація як об'єктивний нелінійний процес виникнення міжрегіональних структур і систем взаємодії та обміну, який охоплює всі сфери суспільного життя.
42. Характеристика нинішнього етапу глобалізації.
43. Прискорення темпів соціального розвитку.
44. Розрив між суспільним буттям і суспільною свідомістю.
45. Регіоналізація як одна із характерних рис сучасного світового порядку.
46. Роль сучасних комунікацій в формуванні мережевого суспільства.
47. Феномен інтернету як особливого мережевого типу суспільства.

48. Співвідношення понять «мережеві суспільства» та «інформаційне суспільство».
49. Інформація як провідна сутність сучасного суспільства.
50. Мережі як атрактори, що формують організаційні форми та інфраструктури сучасного суспільства.
51. Сучасний етап науково-технічної революції.
52. Специфіка масштабних наукових досліджень в сучасних умовах.
53. Індустріалізація науки.
54. Неприйнятність ідеалу ціннісно-нейтрального дослідження при вивченні складних систем.
55. Втрата пріоритету раціонального пізнання перед дораціональними і позараціональними пізнавальними формами.
56. Порівняльний аналіз основних соціокультурних цінностей сучасних цивілізацій.
57. Обґрунтування концепції гуманітарного консенсусу як процесу узгодження цінностей різних цивілізацій.
58. Інтенсивний перехід до суспільства нового типу.
59. Зміна соціального порядку як центральний мегатренд сучасного суспільного розвитку.
60. Новий людино-центризм буття.
61. Сутність та походження політики.
62. Політичний час і політичний простір.
63. Буття влади. Феномен владних відносин.
64. Легалізація та легітимація влади і політики.
65. Хронополітика і геополітика як напрямки інтегративних досліджень.
66. Політична гносеологія
67. Предмет політичної антропології.
68. Суб'єкт і об'єкт політики.
69. Політична праксеологія.
70. Методологія політичного прогнозування.
71. Філософська проблематизація смислу, мети та універсальних засад господарської діяльності людини.
72. Специфіка філософського дослідження економіки.
73. Економічна філософія versus філософія економіки: спільне і особливе.
74. Філософія економіки у контексті теорії постіндустріального суспільства.
75. Сучасні концепції економічної людини.
76. Філософсько-економічне обґрунтування власності.
77. Аналіз феномену праці в філософії.
78. Філософія грошей.
79. Соціофілософське осмислення ринкової економіки.
80. Феномен масової культури.

Екзаменатори:

- *Додонов Р.О.*, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Історико-філософського факультету;
- *Горбань О.В.*, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Історико-філософського факультету.

